

ger eller overhovedet de demokratifke Forfatninger ere ganske anderledes heldigt stillede med Hensyn til Baretagelsen af de aandelige Interesser, end den tidligere absolute Regjering; thi det turde vel hælde, at der maafkee i saa Henseende var et meget forskjelligt, for ikke at sige modsat Forhold tilstede. Man kan gjerne indrømme, og det skal jeg være meget villig til, — jeg har Grund til at tale med, da jeg nu i saa mange Aar har stået i Spidsen for dette Ministerium — at der fra Rigsdagens Side er viist en overordentlig stor Smødefommen, og at det er store Beløb, som ere anvendte til de aandelige FormaaIs Fremme; men ligesaa bestem tilstaaer og erklærer jeg, at jeg ingenlunde er overbevist om, at dette vilde være sleet, hvis vi ikke havde haft disse separate Fonds. Ligesaa lidt holder jeg mig overbevist om, at det i fremtidige Rigsdage — thi lad der end ikke være Tale om Andet, end at vi ville gjøre vort Bedste, saa har man dog Lov til uden Fornærmelse at tale om Fremtidens Rigsdage — ikke vil komme til at gaae ud over de aandelige Interesser, naar vi nu tilintetgjøre disse separate Fonds, og jeg siger, at vi derved ville komme til at lide et betydeligt Tab, uden at jeg iøvrigt i nogen Maade kan see Gevinsten derved. Selv om man vil indrømme, at det er meget betydelige Beløb, som anvendes til disse FormaaIs, og selv om det ærede Medlem har Ret, naar han sagde, at de vare større end i andre Lande, skulde der da ikke være større Opfordring for vort Land end for andre Lande til at anvende i disse Retninger Alt, hvad der paa nogen Maade kan anvendes dertil, og til ikke at borttage Noget af det, som vi under andre og lykkeligere Forhold have henlagt dertil, og det netop paa en Tid, hvor vi maafkee haardt trænge til at benytte dem. Jeg troer, at det vilde være i høieste Maade uheldigt, og jeg troer, at det vil være indlysende for Enhver, at det med Hensyn til Fremtiden vil være meget lidet fremadskueligt og med Hensyn til Fortiden meget lidet taalneligt at gjøre dette; thi det kan ikke nægtes, og det ærede Medlem vil ikke derom kunne betragte sig som nogen afgjørende Dommer, at vi netop gjenne disse Understøttelser, som ere blyene

ydede Videnskab og Kunst, have naaet Resultater, som i høieste Grad ere ærefulde for vort Fædreland og have været det gennem Aarhundreder. Ligesom jeg derfor finder, at dette er et fra Forslagsstillereis Side meget lidet over tænkt Forslag, saaledes vilde det efter min Anskuelse være et meget ubetænksomt Forslag at gaae ind paa; men i alt Fald tilstaaer jeg, at, hvad der for mig synes at være afgjørende, er, at det forekommer mig umuligt, at man fornøftigvis kan vente og mene, at et Folkething, eller endnu mere Rigsdagen eller den hele lovgivende Magt skulde ville gaae til at foretage et saa gjennemgribende Skridt som det at optage paa Finantsloven et saa langstrakt Forslag, som dette er, og hvorved man vilde forandre hele den Situation, som i Virkeligheden har bestaaet i Aarhundreder og i Formen, saa længe vi have haft en constitutionel Forfatning. I alt Fald maatte man dog yde disse Støttelser den Anerkjendelse, at man ikke tilintetgjorde deres Væsen ved en saadan Post paa en Finantslov; thi hvor stor en Vægt der end ligger paa Finantsloven, synes dog dette mig at gaae over alle Grændser, naar man mener, at man ved Finantsloven kan tilintetgjøre en heel Række af offentlige Støttelser, som have bestaaet gennem Aarhundreder, og som ved mangfoldige Baand ere knyttede til høist forskjellige Forhold, der pludselig i høieste Grad vilde blive forvandlede og tilintetgjorte ved et saadant Skridt. Lader os ikke glemme, mine Herrer, at der her, hvad der ogsaa udtrykkelig er sagt i Forslaget, er Tale om en ligefrem Ophævelse af dem, og lader os ikke troste os med, at vi foreløbig ikke tage saa Meget fra dem, eller f. Ex. sige med det ærede Medlem, at, naar vi see rigtigt paa Soro, saa tage vi slet ikke Noget fra det; thi der er et Underfsud af 600 Rd. Det har dog viist sig tidligere, at en Underbalance af 600 Rd. har kunnet blive til en Overbalance af 30,000 Rd., og jeg paastaar derfor, at man vil staae sig godt ved at overtage denne Underbalance; thi jeg er overbevist om, at den vil vore op til et meget betydeligt Overfsud. Med Hensyn til Communitetet er der et Overfsud af 45,000 Rd., og dem vilde vi dog tage ind uden vi-